

הדעת ביניים

28 - 26 בדצמבר 1972

נגד הבריונות של הרוב

במשך כל השבוע שעבר התכוננו באופן קדחתני למאבק הגדול על הצעת-החוק לגזילת עודפי הקולות. התייעצויות בין הסייעות ה"קטנות", תכנון המערכה, הסברת העניין לדעת-הקהל.

אולי כדאי שוב לחזור על המהלכים העיקריים על-פי ההודעות לעיתונות, שמסרה סיעתנו במשך שבוע זה. הודעה של סיעתנו:

"המערכת וגח"ל חורשים מזימה חדשה בכנסת — למנוע ויכוח אמיתי על הצעת-החוק לשינוי שיטת חישוב העודפים." הודיע ח"כ אורי אבנרי.

המזימה היא להעביר בוועדת-הכנסת החלטה לשילוב הדיון בהצעת-החוק זה עם דיון על הצעת-החוק אחרת. בע"ל אופי טכני, על ענייני הבחירות. בדרך זו רוצים בעלי הרוב בכנסת למנוע ויכוח אמיתי, לבלבל את הדברים ולצמצם במחצית את זמן-הדיון של הסייעות הקטנות.

כידוע יש לסייעה קטנה זכות-דיבור של עשר דקות בכל דיון. שילוב הדיונים מאפשר לכל סיעה קטנה לדבר רק עשר דקות על כל ההצעות יחד.

ח"כ אבנרי הגדיר את המזימה הזאת כ"הסלמה חדרה של הבריונות הפרלמנטרית המשתוללת". המצפון הרע של המערכת וגח"ל מעביר אותם על דעתם, ונראה כי מנוי וגמור עימם להרוס כל כספים ליחסים פרלמנטריים הוגנים.

אבנרי הטיל את האחריות לתחבולה זו על ח"כ עופר, המנצח על הנסיון להרוס את סדר-הבחירות הקיימים.

באותו יום הגשנו הצעה דחופה לסדר-היום בקשר עם שערוריית חלוקת הדירות לבני הצמרת של מיפ"ל-העבודה בחיפה, מטעם חברת "שיכון עובדים". מנהל החברה, ח"כ אברהם עופר — הוא המנצח על המזימות נגד הסייעות הקטנות.

להצעתנו צירפנו את דברי-ההסבר הבאים: חברת שיכון עובדים זוכה להקלות שונות מטעם המדינה במיסגרת פעולותיה. החברה נהנית מעזרה נדיבה של מינהל מקרקעי ישראל, מישרד-השיכון וגורמים משלימים אחרים.

נוכח עזרה זו, ולאור מצוקת הדיור הקיימת, בעיקר בקרב זוגות צעירים בני-הארץ ועולים חדשים, זכאית הממשלה לפקח על פעולות החברה, למניעת העדפה של בני אנשי-צמרת.

הפירסומים על העדפת קרובי משפחה של ראשי מיפ"ל-העבודה, מחייבים ערכת דיון דחוף במליאת הכנסת, לגבי שאלת מצוקת הדיור בכלל וקביעת סטנדרטים נאותים למניעת פרוטקציה.

ניצול משאבי המדינה בידי מנהלי חברה, שהם עצמם סקנים מיפלגתיים, כדי לשחד עסקני-ציבור אחרים ולרכוש בידיהם שררה פוליטית ועמדות-כוח, הוא דבר שיש לעקרו מן השורש.

הכנסת חייבת לדון בכך, כדי להשיע גינוי ברור של נוהג פסול זה.

כדי למצות את כל הדרכים למניעת ההתנגשות

"עסקנים צמאי-שררה, תאווי שלטון, חסרי מעצורים, עתירי שחיתות, מחלקי רכוש הציבור לעצמם, חדורים רגשי עליונות - אוליגרכיה ניאו-פיאודלית הצומחת בביצת ההסתאבות של שילטון נצחי..."

"הרודנות נתנה יד לשחיתות..."

זאב ב, הארץ

להשאיר בידה את האפשרות הכלתי-מוגבלת לעשות כמדינה ככתוך שדה. החוקה האמריקאית נחקקה עיירי אבות האומה, לא עיירי הגנבים סטריים של "טאמאני הול"!

אצלנו, בשנה ה-25 לקום המדינה, "טאמאני הול" היא השולטת. לא שריהמישפטים יום את ההצעות לשינוי סדר-החוק של הדמוקרטיה שלנו, אלא קבוצה של עסקנים בינם לבין עצמם, בנים לערכי-סוד, חדורים רגשי-עליונות — אוליגרכיה ניאו-פיאודלית, הצומחת בביצת ההסתאבות של מיפלגת שילטון ניצחית. לא, אין זה מיקרה שיומי ההפיכה נגד ההגנות והדמוקרטיה הם אותם העסקנים המעורבים בפרשת השחיתות שהחלה להתגלות היום. הם שחילקו לעצמם את הדירות שניבנו למען העולים החדשים בכספי המדינה וציבור-העובדים. בשעה שזוגות צעירים עורכים דירות בתנאים שבני-עניים אינם יכולים אף לחלום עליהם. שילטון של אנשים כא לה, בעלי הרמה המוסרית הזאת, בארץ קלא חוקה — זהו פתח לאסון. הפירצה קוראת לגנב. חוסר הכלמים החוקתיים קורא דרוך למעשי אנשים חסרי מעצורים. הרודנות נתנת יד לשחיתות.

המדינה זקוקה לחוקה. זוהי חובתו העליונה של שריהמישפטים במציאות חיינו — ליוזם, לדחוף, לדבר, לא לתת מנוח, עד שתחוקק חוקה במדינת-ישראל. אם שריהמישפטים אינו עושה זאת, חייב הציבור עצמו לקבל את התפקיד לדיון. תהיה זאת קראת-הקרב של שוחרי הדמוקרטיה: חזי קה! חוקה לישראל!

בדיון על מישרד-המישפטים, אמרנו את הדברים הבאים:

אורי אבנרי: על מערכת המישפטים בארץ מתנופף דגל שחור של חוסר-תקווה. מאז מעלה הכנסת הראשונה — האסיפה שצריכה הייתה להיות מכוננת — בתפקידה ההיסטורי להעניק חוקה למדינת ישראל, מתנופף הדגל הזה על חיינו הלאומיים. כה התרגלנו אליו, עד כי נדמה לנו שזה בסדר. שהדגל השחור יכול להתנופף במקום הדגל הכחול-לבן, ושום אסון לא יקרה.

ואז בא לפתע הניסיון לחולל הפיכה נגד הדמוקרטיה הישראלית, ומוכיח מה רבה הסכנה הארבת לדמוקרטיה הישראלית.

כל עוד שלטו במדינה ובכנסת אנשים בעלי תחושה מוסרית מינימלית, הייתה סכנה זו יותר תיאורטית מאשר פרקטית. אולם עכשיו, כאשר השלטון עובר לאנשים שמעצורים כאדה זרים להם לחוקתנו, אנשים המוכנים בעיניות עוינות לאחוז בכל אמצעי כדי לקדם את ענייני מיפלגתם ואת הקאריריה האישית שלהם, אין גבול לסכנה הרובצת לפיתחנו.

"הפקרות פרלמנטרית"

חוקה טובה פירושה: רסן להפקרות פרלמנטרית, מחסום בפני הבריונות הפוליטית. פירושה: מוסד עדין ובלתי-תלוי, כמו בית-הדין המישפטי העליון, יכוד לשום לאדם מזימה של רוב מיקרי בכנסת, גם כשמזימה זו מתעטפת באיזטמה של חוק.

על שתי רגליים עומדת הדמוקרטיה — על הבטחת זכותו של הרוב שלטו. ועל הגנת זכותו המשווריינת של המיעוט, לפעול ולהיות לרוב. לא די בשילטון הרוב בלבד — כי זה יכול להתקיים בדיקטטורה, ואף ברודנות המיפלגתית ביותר. גם במישטר הנאצי של הרוב, בעוד שהמיעוט נמק במחנות-ריכוז.

ההבדל העיקרי בין דמוקרטיה ורודנות נעוץ דווקא בהגנה על זכויות המיעוט. לשם הגנה זו דרושה חוקה בעלת-שינויים. בהיעדר חוקה, יכוד רוב מיקרי בכנסת לקיים את החוק המבטיח לו רוב בכנסת הבאה, ועד סוף כל הימים.

הוא יכול ליצור מצב שבו קול הניתן למיפלגה אחת שווה בסיכום הסופי פחות מאשר קול הניתן למיפלגת השילטון. הוא יכול לקבוע שרבות קולות. הניתנים למיפלגות אחרות, ייורקו לפתח-הזבל. כל זה נקבע עכשיו בהצעת-החוק שהובאה לכנסת על-ידי ח"כ אברהם עופר.

הטענה הכוזבת, אותה שמענו במשך שנים, כאילו די בסידרת של "חוקי-סוד" כדי למלא את מקום החוקה — טענה זו מתפוצצת עתה כבועת סבון. חוקי-הסוד מאפשר כל עיוות וסילוף של שיטת-הבחירות הדמוקרטית.

דרושים רק 61 ידיום מורמות — ואז מרימה הדמוקרטיה את ידיה שדה. 61 קולות — זאת אימרת שהרוב יכוד לעשות כאות-נפש.

אילו רצה רוב מיקרי כוה להעביר תיקון דומה בארצות-הברית — היה בית-המשפט העליון פוסל אותו בכו. היה צורך בתיקון החוקה עצמה — דרך ארוכה וממוקשת, ששום רוב מיקרי חולף לא יכול היה לעבור אותה בניגוד לדעת-הקהל. ישראל היא המדינה הדמוקרטית היחידה בעולם שאין לה חוקה. אפילו בריטניה, שאין לה חוקה כתובה, יש לה חוקה מקודשת, המעוגנת בדמוקרטיה של מאות בשנים, ואוי לעסקן הציני שהיה מעז להניף עליה סכין. זעם הציבור היה קובר אותו תחתיו.

דירות לבני האצולה

מדוע אין חוקה בארץ? מדוע הוכשלה האסיפה המכוננת? מדוע הוכשלו כל שריהמישפטים, בנה אחר זה, כאשר העזו לחלום על חקיקת חוקה? מפני שקבוצת הרודנים, החולשת על מיפלגת השילטון, רוצה